

FOTOLAVASTUS: INGMAR MUUSIKUS

VÄLGUMIHKLI GAASI HINGAMINE TAPPIS KOOLIPOISI

Politsei uurib, miks 13aastane Kohila koolipoiss rattaga sõites kukkus ja suri. Enne seda oli laps kaifi saamiseks hinganud välgumihklis sisalduvat gaasi.

Birgit Püve

birgit.pyve@ekspress.ee

30. septembri pärastlõunal veetis Kohila vahel aega kamp poisse. Lapsi võis olla viie-kuue ringis. Sõideti rattaga. Mängiti, trikitati. Oli tavaline pühapäev.

Kohila gümnaasiumi kuuendas klassis käiv tumedapäine poiss, 13aastane **Mikk***, armastas bike'iga sõita. Korraga vajus lapse keha kokku ja ta kukkus rattalt. Maast üles poiss ei tõusnudki.

Ta oli surnud.

Juhtumit hakkas uurima politsei. Poolelise kuu jooksul on uurijad suhelnud kõigiga, kes võiksid teada, mis poisi surma põhjustas.

"On üsna tõenäoline, et põhjus võib olla gaasi sissehingamises," kinnitab Ekspressile Lääne ringkonnaprokuratuuri pressinõunik **Külli Kivioja**.

Praegu ootab prokuratuur lahkamisel tehtud ekspertiisi lõplikku tulemust, mis suure tõenäosusega lõpetab ka kriminaalmenetluse. See algatati karistusseadustiku paragrahv 117 alusel (surma põhjustamine ettevaatamatusest).

Võimalused, et asja edasi uuritaks, on äärmiselt teoreetilised – see eeldaks, et süüdi võib olla keegi teine peale poisi enda. Ent midagi niisugust, mis viitaks kõrvalisele sekkumisele, ei ole uurijad leidnud, kinnitab Lääne ringkonna-prokuröri abi **Milvi Pruus**.

Miku ema ütles Ekspressile, et ta teadvustab probleemi olemasolu, ent praegu on tal kõigest veel raske avalikult rääkida.

Kaheksa gaasiannust kahe päevaga

Mikk oli sportlik poiss, kes harrastas džuuudot. Koolis ei teatud, et tema tervisel midagi viga oleks.

"Aktiivne ja temperamentne poiss," ütleb direktor **Raivo Heinaru**, silmade ümber murelikud kurrud.

Kolmest peres kasvavast vennast oli Mikk keskmine. Direktor peab oluliseks ära märkida, et täiskasvanuid teretas Mikk viisakalt.

Teadupoolest armastas Mikk ka suitsetada. Oma esimese välgumihkli soetas ta ilmselt juba mõni aeg tagasi.

Enne surma oli poiss sisse hinganud välgumihkli gaasi ehk teisisõnu butaani või propaani ning samal ajal ratta selga istunud. Lapsed räägivad, et kahe päeva jooksul oli ta gaasi sisse hinganud vähemalt kaheksa korda.

Kaaslaste hulgas leviva jutu kohaselt olevat mõned poisid välgumihkli gaasi sisse hingamise peale isegi kihla vedanud. Kinnitust sellele ei õnnestunud Ekspressil saada.

Järgmisel päeval pärast Miku surma kirjutab **Pepi** nime all esinev tüdruk pärast koolitunde rate.ee keskkonda avaliku järelehüüde. Seda loevad paljud lapsed. Vähemalt üks laps kirjutab gaasi sissehingamisest.

MIKKKK ! :(09.04.1994-30.09.2007
Esmaspäev, 01. oktoober 2007 Kell 16:59.

KOHILA RAHVAS: Mikk, olid tore, armas ja sõbralik

MIKS JUST SEE PIDID SINA OLEMA??
MIKS SEE EI VÕINUD OLLA KEEGI TEINE ?

ME JÄÄME SIND IGATSEMA ! (l)

"On üsna tõenäoline, et põhjus võib olla gaasi sissehingamises."

Lääne ringkonna-prokuratuuri pressinõunik Külli Kivioja

Sissekandele vastavad paljud – ka need, kes Mikku ei tundnud.

Kool leinab. Avaldatakse kaastunnet, igaüks nii, nagu oskab. Paljud on alles kuuenda klassi lapsed.

seda ei oleks pidanud mitte keegi läbi elama :S

tunnen kaasa:(– **Mimm****

Mikk tegi meie klassi nii rõõmsaks ja ta rikkus selle rõõmu ka ära:(Kui ta koolis oli siis ei olnud kellelgi peale õpetajate kobisemist. Jääme igatsema(W) – **Pliks**

--- tgl me kõik, kes teda teadsid, tahavad teha midagi, mis aitaks Mikku mäletada. Ma ei mõtle seda, et ta kunagi olemas oli. Vaid seda milline ta oli. ME kõik

teame, et kunagi ei pruugi me mäletada ta häält, naeratust vms. Ning minuarust on see Tüdruk siin leidnud oma mooduse teda mäletada. – **snuupikas**

* väga tunnen kaasa sulle, ma olen selle asja ise läbi kogenud, kui keegi lähetest sureb --- proovi tugev olla:(– **Tim**

* tunneme kaasa :(– **Poisikene**

* jah ta oli üli lahe inimene ja minul oli just sellel päeval sünnipäev õhtul kui sellest teada sain tõmbasin nina täis ja kui ükski jäin nutsin kohe südamest ma usun et me kõik jääme teda igatsema kindlasti ka kaastunne miku emale. – **Assu**

* mina ei saa õhtul magamagi minna, Miku pilt on koguaeg silmade ees. nagu. tõesti öudne :/

Mida teeb välgumihkli gaas lapsega?

■ **Anti Kalda**, Tartu Ülikooli farmakoloogia ja toksikoloogia õppetooli vanemteadur, ütleb, et tavaliselt sisaldab välgumihkli gaas butaani.

Butaani sissehingamisel võib tekkida narkoositaoline seisund, aga ka uimasus, koordinatsioonihäired ja lämbumistunne, samuti südame rütmihäired.

Kuigi Kalda ei tea, et gaaside kuritarvitamine oleks Eestis suur probleem, näitab paljude riikide mürgistuste statistika, et gaasilisi aineid kuritarvitavad peamiselt just 13–19aastased noormehed.

Kalda: “Selline surm võib olla tingitud lämbumisest, südame rütmihäiretest või kesknärvisüsteemi tugevast pidurdusest. Gaasijoa suhu või kurku laskmisel võib tekkida külmakahjustus ja kõrispasm.”

■ **Ülo Kivistik** Mustamäe haigla intensiivraviosakonnast ütleb, et pole gaasiliste ainete sissehingamise tagajärjel tekkinud tüsisustega varem kokku puutunud.

Ta lisab, et palju sõltub sellest, kui palju ja kui tihedalt ainet sisse hingatakse, kas hinge hoitakse kinni, kas organismi koormatakse ka füüsiliselt – nagu näiteks sõites trikirattaga.

Tegemist on tõenäoliselt esimese välgumihkli gaaside sissehingamisest johtunud surmaga Eestis.

Butaani kaifiseisundit tekitava toime põhjus on selle hea lahustuvus keha rasvarikastes kudedes, sealhulgas ajus, kus ta häirib närvirakkude funktsioone, selgitab Anti Kalda.

Ka propaani (mida samuti võib sisaldada välgumihkli gaas) toime kesknärvisüsteemile on tema sõnul sarnane butaani omaga, põhjustades kiiret väsimustunnet, krampe ja teadvusekaotust. “Surm võib saabuda nii südame- kui hingamispuudulikkuse tagajärel.”

Butaaniga esineb mürgistusi rohkem kui propaaniga ja need on raskemad.

Kaastunne (W) – Kertu

kui keegi tahab teada mis temaga juhtus siis on palju variante.

üks oli näiteks see et ta oli gaasi lasku all, sõitis rattaga ja kukkus vastu kivi --- -- shokolaadikiisu

Mikk oli see, kes tegi alati nalja ja ta oli häästi lõbus poiss.

Aga igapähega juhtub see kunagi --- aga miks pidi see just tema olema, nüüd kui käin kohila peal ringi seda on märgata et keegi on kadunud. :S:S

Niii kahjuuuu ,:(
Tahaks tagasii seda poissi. :’(
– LittleAngel

Kummiliim, Poppers, kommipuru

1990. aastatel sai Eestis ootamatult laste seas popiks kummiliimi nuusutamine. Selle tagajärgi ravivad arstid siamaani. Mälu saab kummiliimi korduva nuusutamise tagajärjel tavaliselt pöördumatult kahjustada.

Viimasel ajal on teismelised avasta-

nud uue mõnutekitamise vahendi. Selleks on erootikapoodides müüdiv Poppers. Poppersi sissehingamine peaks suurendama seksuaalset erutust. Põhja-Eesti regionaalhaigla psühhiaatriaklinikusse on sattunud mitmeid alaealisi Poppersi-nuusutajaid.

Mõni aeg tagasi kirjutas Ekspress sellest, kuidas koguni algklassilapsed klaaskommipuru ninna tõmbavad.

Ka Rootsis populaarne nuusktubakas ehk snuff pole Eesti koolilastele sugugi võõras. Seda toovad diilerid koolis levitamiseks maale Läänemerel sõitvatelt reisilaevadelt, mille kauplustes seda vabalt müüakse.

Välgumihkli gaas on aga isegi spetsialistide jaoks ootamatu mõnuaine. Nii ootamatu, et seda ei oska paljud kommenteeridagi.

Ekspert: lapsed hingavad gaasi kambaga

Psühhiaater **Evelin Eding**: “Lapsed katsetavad piire, otsivad kõikvõimsuse tunde. Kui 1990. aastatel kummiliimi nuusutati, rääkisid nad, et jube kihvtid mul-

Gaasi kuritarvitavatel noorukitel on suurem risk hakata tarbima ka teisi sõltuvust tekitavaid aineid.

Anti Kalda,
Tartu ülikooli
vanemteadur

tifilmid tekkisid silme ette. Värvilised helikopterid ja liblikad. Aga sellega kaasneb korralik ajukahjustus.”

On mitu võimalust.

Esiteks: teismelised poisid otsivad ikka adrenaliini. Ka direktor Heinaru mainib, et tegi omal ajal Kohila kooli taga kaks suitsu järjest.

Teiseks. Psühhiaater Eding pakub välja võimaluse, et lapsed ei saa igapäevast elust piisavalt põnevust.

“See on seotud vaba aja ja kättesaadavuse küsimusega. Aga sellega seotub ka iseenda kontroll. Miks mõned noored kasutavad asju sihtotstarbelselt ja osa mitte?”

Vanemeadur **Anti Kalda** ütleb, et gaaside kuritarvitamise põhjused on üldjoontes samad mis teiste sõltuvust tekitavate ainete (alkohol, nikotiin, narkootikumid) puhul.

“Tõenäoliselt on oluline noorukite uudishimu, jälgendav käitumine ja rühmavaim, sest sageli hingatakse gaasi mitmekesi. Gaasi kuritarvitavatel noorukitel on suurem risk hakata tarbima ka teisi sõltuvust tekitavaid aineid,” hoiatab ta.

Nende ainete kroonilisel kasutamisel võib tekkida neurotoksilisus (mälu- ja õppimishäired, liigutuste koordinatsioonihäired, käitumishäired jt) ja kopsude ning maksa kahjustus.

“Alles kasvav organism on kõige rohkem ohustatud,” sõnab Evelin Eding.

Välgumihklid konfiskeeritakse

Mõned nädalad pärast Miku surma külastasin Kohila kooli esimest korda. Valgetest telliskividest maja, garderoobitädi ja meeldiv tähelepanelik turvamees (kooli endine õpetaja) võtavad võõra vastu.

Direktor Heinaru on kutsunud oma kabinetti aru andma mitu põhikooli õpilast. Järjekordsed alaealsed on jäänud vahele suitsetamisega.

Direktor korjab neilt kõigilt välgumihklid ära.

* *poisi nimi on muudetud.*

** *kõikide laste rate.ee's esinevad pärisnimed või neile viitavad nimed on muudetud.*